

24. MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL SÚČASNÉHO BÁBKOVÉHO DIVADLA

BÁBKARSKÁ 2024 BYSTRICA

24. ROČNÍK
BÁBKARSKEJ
BYSTRICE NADVÄZUJE
NA NÁŠ DLHODOBÝ
FESTIVALOVÝ VÝSKUM
SÚČASNÉHO STAVU
BÁBKOVÉHO DIVADLA.

BDNR SAMOSTATNE
ORGANIZUJE FESTIVAL
30 ROKOV (OD 1994)
V ZRIAĐOVATELSKEJ
PÔSOBNOSTI
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
(BBSK). S DLHODOBOU
FINANČNOU PODPOROU
FONDU NA PODPORU
UMENIA A BBSK.

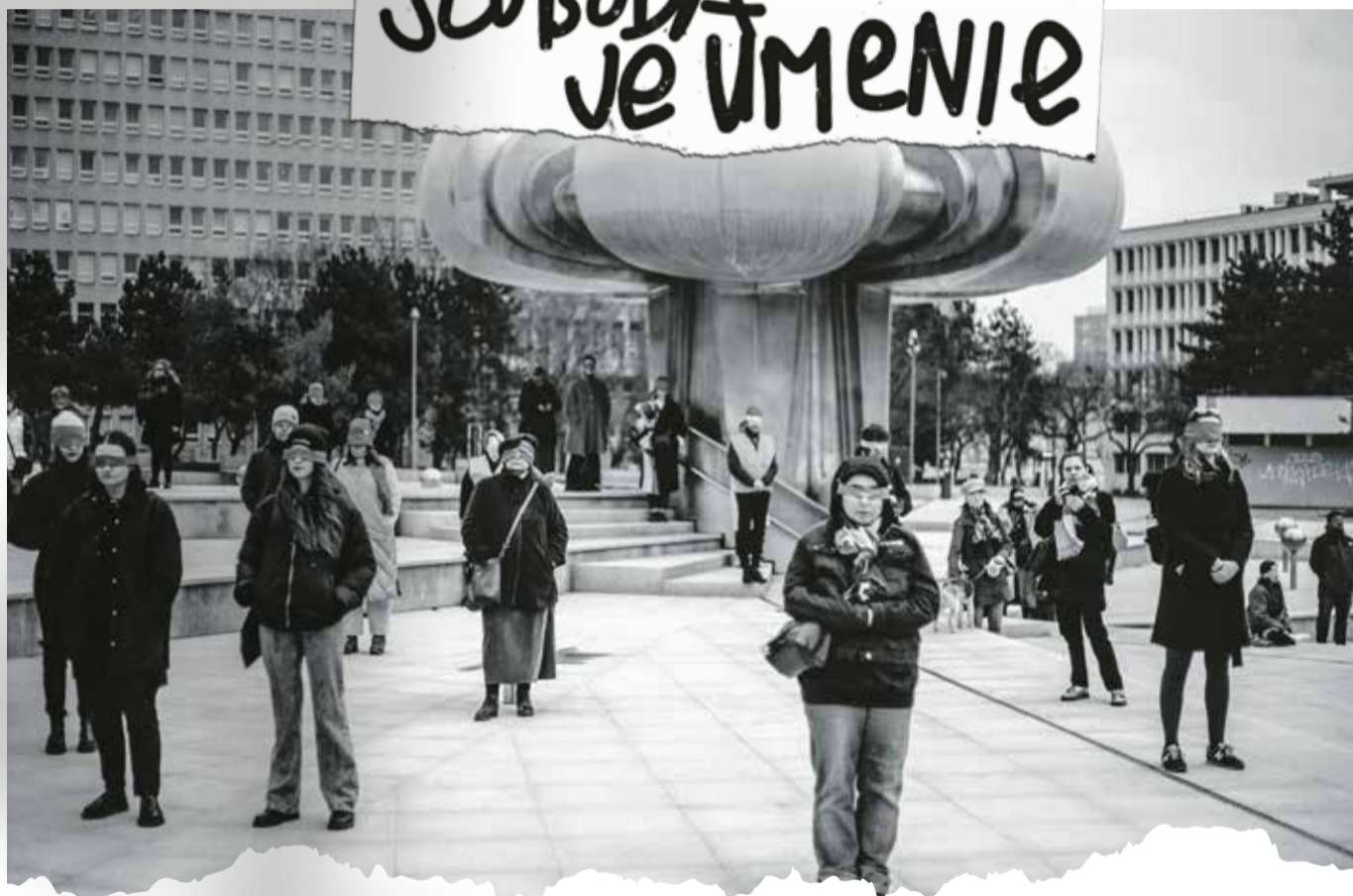

Foto © Andrea Kalinová (Otvorená Kultúra!)

 d zamatovej revolúcie v r. 1989 sa slovenské bábkové divadlo (ďalej bd) vo svojich formách a vo svojich obsahoch neuveriteľne zmenilo. Vo všetkých aspektoch tvorby – či v obsahu, vo forme, vo vzťahu k divákovi, k vekovej adresnosti – dochádza ku kvantitatívnym a kvalitatívnym zmenám. Prieniky bábkového divadla a iných druhov umenia, napr. tanca, opery, činohry, hudby, performance, nového cirkusu, sú dnes bežnými. Rovnako tvorba pre mladých ľudí a dospelých aj spracovanie rôznorodých spoločensko-historických, medzigeneračných tém.

Metamorfózy bd potvrdzujú rozmach tohto žánru, ktorý je v našich končinách výsledkom znovuzískanej slobody po roku 1989. Vďaka zmene politického režimu, z totalitného na demokratický, došlo k expanzii umenia a expanzii tvorby aj v bd. Vďaka znovuzískanej demok-

racii a slobode sa vytvorili podmienky pre vznik nezávislých bd skupín po celom Slovensku, katedry bábkarskej tvorby na VŠMU v Bratislave (1991), vzniklo Múzeum bábkarských kultúr a hračiek v Modrom Kameni (v roku 1996), mnohé samosprávne divadlá prešli a prechádzajú technickými a priestorovými prestavbami (BDNR, BD Košice, BD Nitra, BD Žilina, Bratislavské bábkové divadlo), vznikli nové slovenské bábkové festivaly (Bábková Žilina 2008, Virvar 2012), pôvodná súťaž hier pre deti Artúr (od roku 2003), encyklopédia Dejiny slovenskej dramatiky bábkového divadla, bolo vydaných a preložených mnoho publikácií o bábkovom divadle... Zrodil sa veľký počet režijných, výtvarných a hereckých osobností... Realizovali sa viaceré tvorivé medzinárodné

IVETA
ŠKRIPKOVÁ
RIADITELKA
FESTIVALU

bábkarské projekty, svoju činnosť rozvinula UNIMA, etabloval sa odkaz a dielo slovenských kočovných bábkarov, rodiny Anderleovcov, Dubských, Stražanovcov, presadila sa bábková televízna a filmová tvorba atď... Tých udalostí, procesov a systémových zmien bolo veľa.*

Po 23. ročníku BB 2022, keď sme hľadali spojenie s európskym duchom neformálneho vzdelávania umením a divadlom, sme si uvedomili, že tento tridsaťpäťročný rozvoj bábkového divadla nebol náhodným prvkom. Nastal vďaka demokratickým procesom po roku 1989, ktoré zaručovali slobodné myslenie a tvorbu na Slovensku. Udalosti posledných mesiacov v riadení kultúry, nekompetentné personálne zmeny v kultúrnych inštitúciách, odborne neodôvodnené

POKRAČOVANIE STR. 2

[*] Nečínime si nároky na úplnosť. I keď by určite stálo za to pripraviť sumár rozvoja bd za posledných tridsaťpäť rokov.

WWW.BABKARSKABYSTRICA.SK

BÁBKARSKÁ BYSTRICA 2024

Milí festivaloví priaznivci, toto oslovenie som si dovoľil použiť, pretože len vďaka priazni a podpore môžeme uskutočňovať svoje predstavy, plány a napredovať. Výnimkou nie je ani náš medzinárodný festival BábkarSKá Bystrica, ktorý si svoje významné postavenie v povedomí divadelného umenia, nielen bábkového, buduje už niekoľko desaťročí. Tvorcovia festivalu sa tešia priazni detských a dospelých návštevníkov, ako aj záujmu domácich i zahraničných divadiel predstaviť svoju tvorbu v rámci festivalového programu a prinášať nové pohľady na súčasné trendy v bábkovom divadle. Takisto nechýba podpora zo strany zriaďovateľa, posledných sedem rokov nepochybne, organizátorovi festivalu – Bábkovému divadlu na Rázcestí, ktoré slobodne tvorí a umelecky spracováva témy aktuálne rezonujúce v spoločnosti.

Z histórie vieme, že bábkové divadlo má svoje korene v dávnej minulosti a bolo akýmsi zrkadlom svojej doby. Pamätám si, že ako žiaci sme chodili do bábkového divadla na predstavenia a nevedomovali sme si, že divadlo nás istým nenápadným spôsobom vychováva. A práve o tom to je. Nenásilne, ale zmysluplne usmerňovať a učiť. Tieto vymoženosti divadla využívam aj ja už ako rodič a spolu s mojimi deťmi rád chodím do bábkového divadla.

Vážim si prácu realizačného tímu, že sa vydal na nie ľahkú cestu presadzovania myšlienok neformálneho vzdelávania umením a divadlom do praxe. Aj prostredníctvom festivalu poukazujú na príklady zo zahraničia, kde to funguje, a snaží sa tieto skúsenosti preniesť do tvorivej práce.

Divadlo prichádza s novátorským ponímaním festivalu a okrem pravidelných účastníkov sa na tohtoročnom festivale po prvýkrát predstavia aj nové divadelné súbory, napríklad z Dánska, Izraela, Fínska, Čiech. Veríme, že to ocenia aj domáci diváci, ktorí dostanú príležitosť v priamom prenose konfrontovať a porovnávať naše ponímanie umenia so zahraničným.

Som rád, že Bábkové divadlo na Rázcestí pri príprave festivalového programu už tradične spolupracuje s ďalšími našimi kultúrnymi inštitúciami, s Divadlom Štúdio tanca, kde sa budú konať predstavenia, či so Stredoslovenskou galériou, v záhrade ktorej čaká na návštevníkov festivalu novinka v podobe outdoorovej divadelno-výtvarnej inštalácie prác študentov Akadémie umení v Banskej Bystrici.

„Sloboda je umenie. Umenie je sloboda.“ Motto tohtoročnej BábkarSKej Bystrice. Moja záštitá nad festivalom je garanciou slobody umeleckej tvorby. Umenie má byť nositeľom porozumenia, súdržnosti a súzvuku, tak sa podme spoločne naladiť na jeho vlnu. ♥

ONDREJ LUNTER
PREDSEDA
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNÉHO KRAJA

zmeny zákonov o FPU, Slovenskej televízii nás upozorňujú na to, že demokratické procesy nie sú a nikdy neboli samozrejmosťou. Túto skutočnosť si dobre uvedomovali aj naši predchodcovia a naše predchodkyne. Slovensko sa dnes hrdo a často hlási k odkazu SNP, jeho 80. výročie si tento rok pripomíname. Odkaz o odvaha mnohých Slovákov a Sloveniek nesúhlasí s totalitným gardistickým režimom a fašizmom je dôležitý a inšpiratívny aj pre súčasnosť. Nezabudnime na skutočnosť, že naši predkovia boli pripravení položiť za demokraciu a slobodu svoje životy. Pamätali si to aj naši predchodcovia v rokoch 1969 a 1989. Demokraciu a slobodu treba chrániť. Strážiť. A ak je to nevyhnutné – treba za ňu bojovať. Historia magistra vitae. Pamätajme. Pamätajte!

24. ročník festivalu BábkarSKej Bystrice, jeho téma a program chce zdôrazniť a upozorniť na význam slobodného myslenia pre tvorbu, pre našu kultúru, pre bábkové divadlo, na odkazy minulosti. Sloboda je umenie. Umenie je sloboda. A sú neoddeliteľnou súčasťou demokracie. Nechceme sa vrátiť pred rok 1989 ani pred rok 1939. ♥

HLAVNÍ PARTNERI

u. fond na podporu umenia
Festival BábkarSKá Bystrica 2024 z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

Realizované S FINANČNOU PODPOROU BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNÉHO KRAJA

café európa

PARTNERI

Akadémia umení v Banskej Bystrici
Akadémia umení v Banskej Bystrici – Fakulta múzických umení
DŠT
DIVADLO ŠTÚDIO TANCA
THE URBAN SPOT
Tento projekt sa uskutočňuje vďaka finančnej podpore Nadácia SPP

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
DIVADELNÝ ÚSTAV BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

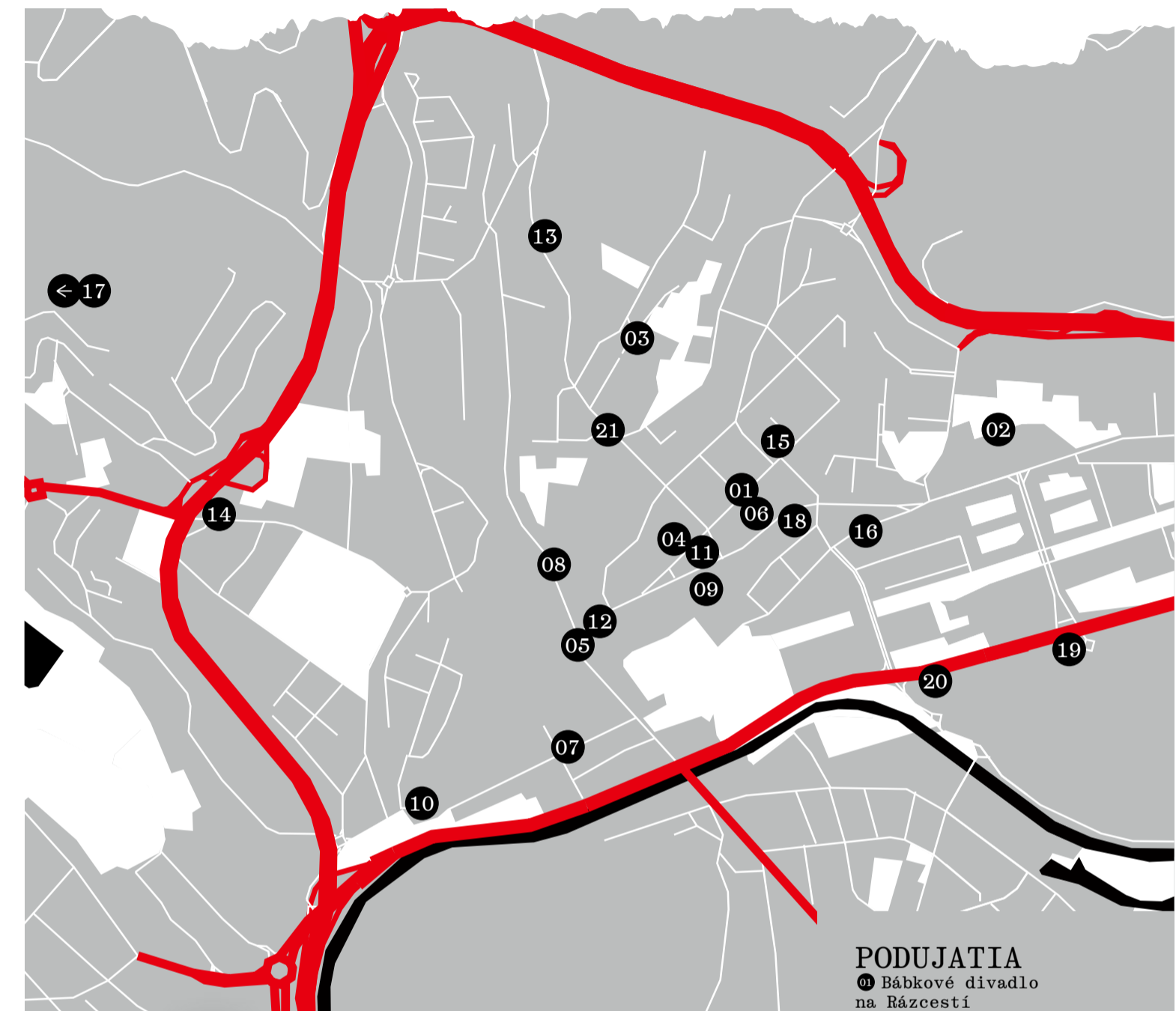
MEDIÁLNI PARTNERI

BBSK Bystrica CITY kam do mesta BBonline.sk
RÁDIO DEVÍN RÁDIO SLOVENSKO RÁDIO _FM RÁDIO REGINA STRED :2
Bystricoviny.sk Jofko PRIEKOPNÍK DN .tasr.
kód konkrétne o divadle s deťmi kreativna reklama
Domalenka KAM S DEŤMI

SPONZORI

Urpiner McCarter Lev milk LUNTER McDonald

MAPA FESTIVALU

PODUJATIA

- 01 Bábkové divadlo na Rázcestí
- 02 Divadlo Akadémie umení
- 03 Divadlo Štúdio tanca
- 04 Urban Spot
- 05 Hogo Fogo Jazz & Art Club
- 06 Stredoslovenská galéria

UBYTOVANIE

- 07 Hotel Národný Dom
- 08 Hotel - Penzión Kúria
- 09 Penzión Grand
- 10 Penzión BOCA
- 11 Slovenské Misijné Hnutie
- 12 Penzión Moyzes
- 13 Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
- 14 Penzión Al Corso

STRAVOVANIE

- 15 Reštaurácia Elysian

DÔLEŽITÉ MIESTA

- 16 Poliklinika Banská Bystrica
- 17 Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica
- 18 OD Prior

DOPRAVA

- 19 Banská Bystrica
- 20 OC TERMINAL
- 21 ECO Hybrid TAXI Banská Bystrica

FEST-IN

Súčasťou života festivalu je Fest-in, festivalový denník, ktorý zachytáva aktuálne dianie na festivale. Pripravovať ho budú študenti*tky a absolventi*tky divadelných odborov: Kateřina Mikutová a Jakub Tesárek z katedry divadelnej vedy na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, Oleksandra Titarovová, absolventka divadelnej kritiky na DAMU v Prahe, Filip Vrabel, študent estetiky na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, pod vedením absolventky bakalárskeho stupňa katedry divadelných štúdií na DF VŠMU a študentky divadelných štúdií na Pražskej DAMU Petronely Brotkovej. Grafickoú Fest-inu bude Karla Majkútová, absolventka Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Fest-in vydáva svedectvo o festivalových dňoch, je cenným príspevkom pre pamäť o festivale, ponúka priestor na širokú diskusiu o témach festivalu, je odrazom názorov a postojov súčasníkov*čok. A aj nadviazaním na česko-slovenskú kooperáciu prostredníctvom zapojenia študentov*tiiek, absolventov*tiiek z divadelných odborov z oboch krajín. Počas festivalu vyjde sedem čísiel Fest-inu a nájdete ich na webstránke festivalu.

BÁBKARSKABYSTRICA.SK

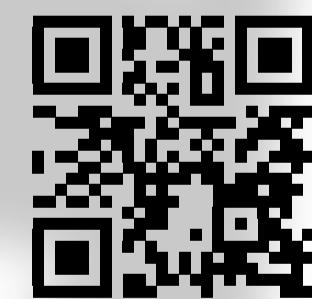
Čo je to sloboda? Aký veľký je jej presah? V ktorých oblastiach je najviac a najmenej viditeľná? Ako je možné tvoriť slobodne v neslobodnej krajine? ... aj takéto otázky budú zaujímať redakciu Fest-inu. Tešíme sa na javiskové inšpirácie, hlbavé debaty aj nové zistenia!

Za celý redakčný tím PETRONELA (ELA) BROTKOVÁ

OSOBNOSTI, DIVADLÁ

Na festivale privítame mnoho výrazných osobností, tvorcov a tvorkyne zo siedmich krajín Európy a Izraela. Informácie o nich a o ich dielach nájdete na:

BÁBKARSKABYSTRICA.SK

HRACIE PRIESTORY

Akadémia umení, Fakulta dramatických umení, Horná 95, Banská Bystrica (SK)
Divadlo Štúdio tanca, Banská Bystrica (SK)
Urban Spot (SK)
Záhrada Stredoslovenskej galérie vo vile Dominika Skuteckého

PODCASTY

Témou sloboda a umenie sa zaoberajú aj naše predfestivalové podcasty. Táto téma nie je v kultúre natoľko nová, aby sme nevedeli, že sa pravidelne v istých periódach objavuje v súvislosti s ohrozovaním demokracie, ľudských práv. Preto neprekvapí, že sa tejto téme venovalo veľa osobností v rôznych obdobiach a mnohé ich myšlienky sú nadčasové. Nezaškodí sa k nim vrátiť.

Festival pripravil tri podcasty - Fiktívne rozhovory o slobode s nefiktívnymi autormi*kami. Dva v spolupráci so Zuzanou Galkovou, s dramaturgičkou a redaktorkou rádia Devín, ktorá sa rozprávala s Georgom Orwellom a Alou Rachmanovovou. Tretí rozhovor viedli Iveta Škripková (s Michaelom Krimmelom a Viktorom Seidlerom) a Michaela Gádošiová (s Doris Lessing).

Štvrtý, posledný podcast sa venuje festivalu a formovaniu dobrovoľníctva a občianskej spolupatričnosti. Pripravila ho Terézia Šusteková.

FESTIVAL DEŤOM

Divadelný program pre deti tvorí **15** produkcií bábkových divadiel a nezávislých skupín z piatich krajín Európy, z Dánska, Ukrajiny, Česka, Nemecka a zo Slovenska. Výber zahŕňa tvorbu pre všetky vekové kategórie detí od nula po 15 rokov. Prezentuje rôzne formy a postupy súčasného bábkového divadla.

Prináša inscenácie veľmi pestré obsahom – otvárajúce témy domova a malých neviditeľných dôležitých vecí v našom živote, súčasné spracovanie klasickej národnej rozprávky,

priateľstvo človeka a psíka, ekologické námety, myšlienky o starobe, o odvahe snívať a byť samým sebou/sama sebou, hry s tieňmi, s poéziou, so slovami, so zvukmi a s fantáziou.

Predstavenia prezentujú veľmi rozmanité súčasné bábkovo-divadelné prostriedky, v ktorých sa odrážajú prieniky všetkých druhov umenia. V tejto festivalovej vzorke prinášame produkcie s rôznymi spôsobmi komunikácie s divákmi*čkami. Od tichej účasti po živú interakciu a účasť publika v hre.

Divadlá z Dánska a z Nemecka sa predstavia v Banskej Bystrici a na Slovensku po prvý raz. Rovnako mladé česko-slovenské zoskupenie Zdruhestrany, pražský sólista Andrej Lyga a Divadlo Lampión Kladno (CZ).

Festival deťom je ukážkou spomínanej kvalitatívnej expanzie bd. Rovnako je ukážkou radosti zo slobody tvorby pre deti. (is) ♥

TIRÁŽ

Festivalové noviny, 24. ročník medzinárodného festivalu súčasného bábkového divadla 2024. Sloboda je umenie. 1. 10. - 6. 10. 2024.

Redakčne pripravili: Iveta Škrpková, Michaela Gádošiová (BDNR)

Spolupracovali: Marián Pecko, Lívia Pyšná (BDNR), Lenka Džadíková, Katarína Vozárová, Divadelný ústav, Bratislava. Jazyková korektúra: Lubomír Gábor. Preklad do anglického jazyka: Lucia Faltin. Foto: archívy divadiel a osobností, archív BDNR, platformy Otvorená Kultúra!

Grafický dizajn: Martin Mistrík. Tlač: Petit Press, a.s. Náklad: 2 000 ks

FESTIVAL DOSPELÝM

OPTIKOU ŽENY A AKTUÁLNE SPOLOČENSKO-HISTORICKÉ TÉMY

Festivalový program pre dospelých (alebo pre mladých ľudí a dospelých) ponúka **5** divadelných inscenácií zo štyroch krajín, z Fínska (1), z Česka (5), zo Slovenska (2) a z Izraela (1).

V súvislosti s mottom festivalu **SLOBODA JE UMENIE** sme sa rozhodli dať priestor inscenáciám angažovaným so spoločensko-kultúrnymi a s historickými presahmi. Optikou ženy tvorí druhú výraznú líniu predstavení pre dospelých. Je to po prvýkrát, čo sme sa rozhodli cielene upozorniť na postoje a životy žien k vyššie menovaným témam, zviditeľniť ženské hrdinky a súčasne tvorkyne daných predstavení. Po každom predstavení sa koná diskusia zameraná na obsah inscenácií a debatu s tvorcami*kyňami. Diskusie vedú lektori Lukáš Kopas, Marián Pecko a lektorky Daniela Brezániová a Barbora Bystrianska.

Napriek tomu, že väčšina laickej verejnosti sa stále domnieva, že bábkové divadlo je pre deti, nedá sa poprieť skutočnosť, že tvorba pre mladých ľudí a dospelých v bd sa stala regulárnym nástrojom tvorby. Expanzia medzigeneračných, kultúrno-spoločenských a historických tém, tabu námětov, o ktorých sa málo v umení a v spoločnosti hovorí, je v bd častým javom s expresívnym emocionálnym divadelným zážitkom.

Viac rokov nás obkolesujú a trápia javy, ako sú extrémizmus, radikalizmus, obmedzovanie ľudských práv

a demokracie, existencia vojny a utrpenie ľudí vo vojnových konfliktoch a trvalá (e)migrácia... Preto sú hneď dve vybrané predstavenia pre dospelých inšpirované knihami držiteľky Nobelovej ceny za literatúru Svetlany Alexijevič (BDNR a Spitfire company, Praha), ktorá vypovedá o živote ľudí v totalite natoľko sugestívne, že na jej diela sa nedá zabudnúť. (To sa týka aj spomínaných produkcií.) Do tejto vzorky predstavení patrí autorská hra divadla Líšeň s témou dôležitou a málo pertraktovanou, akou je starnutie a život v seniorskej koži. Vzorku uzatvára sugestívne fínske predstavenie o osudoch (e)migrantov v tzv. civilizovanom európskom svete.

Optiku ženy tvorí 5 predstavení českých, slovenských a jedno izraelské. Sústreďujú sa na výnimočné (málo známe) ženské hrdinky. Inscenácie súčasne zviditeľňujú ženskú skúsenosť v otázkach slobody a neslobody v minulosti a v prítomnosti. Stretne sa so životom osobností ako Charlotte Masaryková, Růžena Zátková, Helen Kellerová a Anne Sullivanová, v neposlednom rade so žijúcou legendou izraelskej výtvarnej performance a bábkovo-divadelnej scény Michal Svironi. Vzorku doplnia príbeh obyčajných sestier, ktoré vynikajú poslušnosťou a strachom z autorít.

Fenomén ženských tvorkyň a tzv. ženskej optiky nie je novinkou ani v bd, i keď v českom a slovenskom kontexte bd sa o tom temer nepíše ani nehovorí. (Čo je určite škoda.) V zahraničí patria ženské osobnosti ako Ilka Schönbein (DE), divadlo a skupina Nicole Mossoux (BE), divadlo Plexus Polaire s vedúcou osob-

nosťou Yngvild Aspeli (FR/NO) alebo skupina Belova Iacobelli (mená tvorkyň, I), Nathalia Sakowicz (PL) atď. k renomovaným tvorkyniam sprítomňujúcim ženský pohľad na svet.

Festival dospelým BB 24 svedčí opäť o pestrej expanzii divadelných prostriedkov bd. Je svedectvom slobodnej tvorby. (is) ♥

DODATOK: Výber inscenácií do programu festivalu sa formuje od skončenia jedného ročníka do otvorenia ďalšieho ročníka, približne dva roky. A to na základe prieniku troch foriem skúmania tvorby bd, na základe osobnej návštevy tímu BDNR na festivaloch (doma a v zahraničí), selekciou prihlásených divadiel (prihláška s videozáznamom), konzultáciami s domácimi a so zahraničnými odborníkmi*čkami (z Česka, Poľska, Nemecka, Fínska a pod.). V roku 2023 a 2024 sa do výberu prihlásilo viac ako 30 produkcií domácich a zahraničných bábkových divadiel.

PROGRAM

UTOROK

1. 10.

9:00 | 13:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí THEATRE MADAM BACH, Odder (DK)
Pernille Bach: DOMOV
Neverbálne | 30 min. | 7 € |

11:00 | Akadémia umení, Fakulta dramatických umení KYJEVSKÁ NÁRODNÁ DIVADELNÁ, FILMOVÁ A TELEVÍZNA UNIVERZITA I. K. KARPENKA-KARÉHO, Kyjev (UA)
Jafer Bekirov: LEGENDA O GULJIAN
Ukrajinský jazyk | 30 min. | 7 € |

16:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí BÁBKOVÉ DIVADLO NA RÁZCESTÍ, Banská Bystrica (SK)
Katherine Mansfield: DCÉRY NEBOHÉHO PLUKOVNÍKA
Po predstavení nasleduje diskusia. 66
60 min. | 12 € dospelí, 8 € študenti |

18:00 | Urban Spot DIVADLO LÍŠEŇ, Brno (CZ)
Pavla Dombrovská, Luděk Vémola: KRIPLŠTREKA
Po predstavení nasleduje diskusia. 66
Český jazyk | 50 min. | 12 € dospelí, 8 € študenti |

20:00 | HOGO FOGO
Známý jazzový klub Hogo Fogo sa počas festivalových dní stane festivalovým klubom.
Host večera: **Tomáš Pohorelec**, pesničkár, divadelník, princípál a komediant.
Vstupné 20 € (na mieste).

01

02

01 KAMIL (Marta Guśniowska)
02 LEGENDA O GULJIAN (Jafer Bekirov)
03 DCÉRY NEBOHÉHO PLUKOVNÍKA (Katherine Mansfield)
04 NIE! (Braňo Mazúch)
05 KRIPLŠTREKA (Pavla Dombrovská, Luděk Vémola)

03

STREDA

2. 10.

9:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí BÁBKOVÉ DIVADLO NA RÁZCESTÍ, Banská Bystrica (SK)
Marta Guśniowska: KAMIL
70 min. | 7 € |

Je nám ľúto, ale pôvodne vybrané predstavenie poľského divadla Opolski teatr Lalki i Aktora, Jan Brzechwa: BRZECHWATORIUM, sa neuskutoční z technických dôvodov.

11:00 | Divadlo Štúdio tanca BÁBKOVÉ DIVADLO, Košice (SK)
Braňo Mazúch: NIE!
50 min. | 7 € |

15:00 – 17:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí + online stream **CAFÉ EURÓPA SLOBODA JE UMENIE**
Diskusia o témach, ktoré sa týkajú jednotlivca, ale majú európsky rozmer. Formát diskusií vznikol pod hlavičkou Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku v roku 2010.

18:00 | Akadémia umení, Fakulta dramatických umení SPITFIRE COMPANY, Praha (CZ)
KONIEC ČLOVEKA?!? REPORTÁŽE PÍSANÉ Z KUCHYNE
Po predstavení nasleduje diskusia. 66
Český jazyk | 45 min. | 12 € dospelí, 8 € študenti |

20:00 | HOGO FOGO
Známý jazzový klub Hogo Fogo sa počas festivalových dní stane festivalovým klubom.
Hostia večera: **Kapela Bombardák s Jiřím Jelínkom**, hercom, režisérom, komediantom, Brno (CZ).
Vstupné 20 € (na mieste).

04

05

ŠTVRTOK 3. 10.

9:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
ZDRUHESTRANY, Praha (CZ)
Jazmína Piktorová: MIKROSVETY
Neverbálne | 45 min. | 7 € |

11:00 | Divadlo Štúdio tanca
MALÉ DIVADLO, České Budejovice (CZ)
**Petr Erbes, Karolína Kotrbová:
SPAGHETTI FUTURISTA!**
V predstavení sa fajčí
a pracuje sa s nahotou.
Po predstavení nasleduje diskusia.
Český jazyk | 65 min. | 7 € |

13:00 | Akadémia umení, Fakulta
dramatických umení
NOVÉ DIVADLO, Nitra (SK)
**Veronika Gabčíková, Šimon Spišák:
O RASTLINÁCH, ZVIERATÁCH A ĽUDOCH**
60 min. | 7 € |

18:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
BÁBKOVÉ DIVADLO NA RÁZCESTÍ,
Banská Bystrica (SK)
**Svetlana Alexijevič: ČASY ZO SECOND
HANDU. KONIEC ČERVENÉHO ČLOVEKA.**
V predstavení sa fajčí a používajú
sa expresívne výrazy.
Po predstavení nasleduje diskusia.
100 min. | 12 € dospelí, 8 €
študenti |

20:00 | HOGO FOGO
hogo fogo Známý jazzový klub Hogo
Fogo sa počas festivalových dní
stane festivalovým klubom.
Hostia večera: **Martin Husovský,**
Veronika Husovská, líder kapely Komajota
a známa slovenská herečka z Prešova.
Vstupné 20 € (na mieste).

01 BIELA KARTA (Michal Svironi)
02 SPAGHETTI FUTURISTA (Petr Erbes, Karolína
Kotrbová)
03 MASARYK(OVÁ) (Milada Vyhňáľková,
Silvia Vollmann)
04 KOZMOS (Odivo)
05 ROBINSON.KA (Monika Kováčová, Mária Danadová)

04

PIATOK 4. 10.

9:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
NEZÁVISLÉ DIVADELNÉ ZOSKUPENIE
ODIVO, Banská Bystrica (SK)
Odivo: KOZMOS
35 min. | 7 € |

11:00 | Divadlo Štúdio tanca
BÁBKOVÉ DIVADLO, Žilina (SK)
**Monika Kováčová, Mária
Danadová: ROBINSON.KA**
45 min. | 7 € |

17:00 | Akadémia umení, Fakulta
dramatických umení
DIVADLO NA CUCKY, Olomouc (CZ)
**Milada Vyhňáľková, Silvia
Vollmann: MASARYK(OVÁ)**
Po predstavení nasleduje diskusia.
Český jazyk | 60 min. | 12 € dospelí,
8 € študenti |

19:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
CIE MICHAL SVIRONI, Tel Aviv (IL)
Michal Svironi: BIELA KARTA
Po predstavení nasleduje diskusia.
Anglický jazyk s titulkami | 60 min. | 12 €
dospelí, 8 € študenti |

20:00 | HOGO FOGO
hogo fogo Známý jazzový klub Hogo
Fogo sa počas festivalových dní
stane festivalovým klubom.
Hostia večera: **Andrea Bučko,**
slovenská speváčka, hudobníčka
a herečka, **Daniel Žulčák,** hudobník,
spevák a herec SND Bratislava.
Vstupné 20 € (na mieste).

05

01

02

SOBOTA 5. 10.

10:00 | 16:00 | Divadlo Štúdio tanca
FLORSCHÜTZ & DÖHNERT, Berlín (DE)
Florschütz & Döhnert: ELEKTRICKÉ TIENE
Neverbálne | 40 min. | 7 € |

13:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
ANDREJ LYGA, Praha (CZ)
**Andrej Lyga: ROZPRÁVKA
PRE ODVAŽNÝCH**
Neverbálne | 40 min. | 7 € |

19:00 | Urban Spot
DIVADELNÝ SPOLOK OUKEJ, Brno (CZ)
HRDINKY?!
Po predstavení nasleduje diskusia.
Český jazyk, posunková reč | 75 min. | 12
€ dospelí, 8 € študenti |

20:00 | HOGO FOGO
hogo fogo Známý jazzový klub Hogo
Fogo sa počas festivalových dní
stane festivalovým klubom.
Hostka večera: **Eva Pavlíková,** známa
slovenská herečka, členka DAB Nitra.
Vstupné 20 € (na mieste).

04

NEDEĽA 6. 10.

10:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
DIVADLO LAMPION, Kladno (CZ)
Petr Sís, Jakub Maksymov: KOMODO
Český jazyk | 50 min. | 7 € |

16:00 | Bábkové divadlo na Rázcestí
BRATISLAVSKÉ BÁBKOVÉ
DIVADLO, Bratislava (SK)
Jiří Adámek Austerlitz: HUGOV SVET
55 min. | 7 € |

18:00 | Divadlo Štúdio tanca
GRUS GRUS TEATTER, Turku (FI)
**Sandrina Lindgren, Ishmael Falke:
NEVIDITEĽNÁ ZEM**
Anglický jazyk s titulkami | 55 min. | 12 €
dospelí, 8 € študenti |

20:00 | HOGO FOGO
hogo fogo Známý jazzový klub Hogo
Fogo sa počas festivalových dní
stane festivalovým klubom.
Hostka večera: **Mária Knoppová** a **Moruša,**
speváčka a herečka DJGT Zvolen.
Vstupné 20 € (na mieste).

03

ČLOVEK, BÁBKA A PRIESTOR

13. 9. – 11. 10. | Skuteckého ulica,
Banská Bystrica

Outdoorová divadelno-výtvarná
inštalácia na ulici, kde sídli divadlo.
1. 10. – 6. 10. | 10:00 – 17:00 | **EN TY TÁ**
Performancia v záhrade Stredoslovenskej
galérie vo vile Dominika Skuteckého.
Autor Viktor Fuček.
V spolupráci s Fakultou výtvarných umení
Akadémie umení v Banskej Bystrici.

TVORIVÉ PRACOVNÉ STRETNUTIE

5. 10. | 14:00 | Teatrium BDNR
Stretnutie lektorov a lektoriek tvorivého
písania v rámci neformálneho vzdelávania.
V gescii Divadelného ústavu.

WORKSHOP

1. 10. | 12:00 a 3. 10. | 14:15 |
Miestnosť 222, Akadémia umení
Divadelná maska: od antiky po modernu
Workshop vedie: Mykhailo Urytskyi (UA).

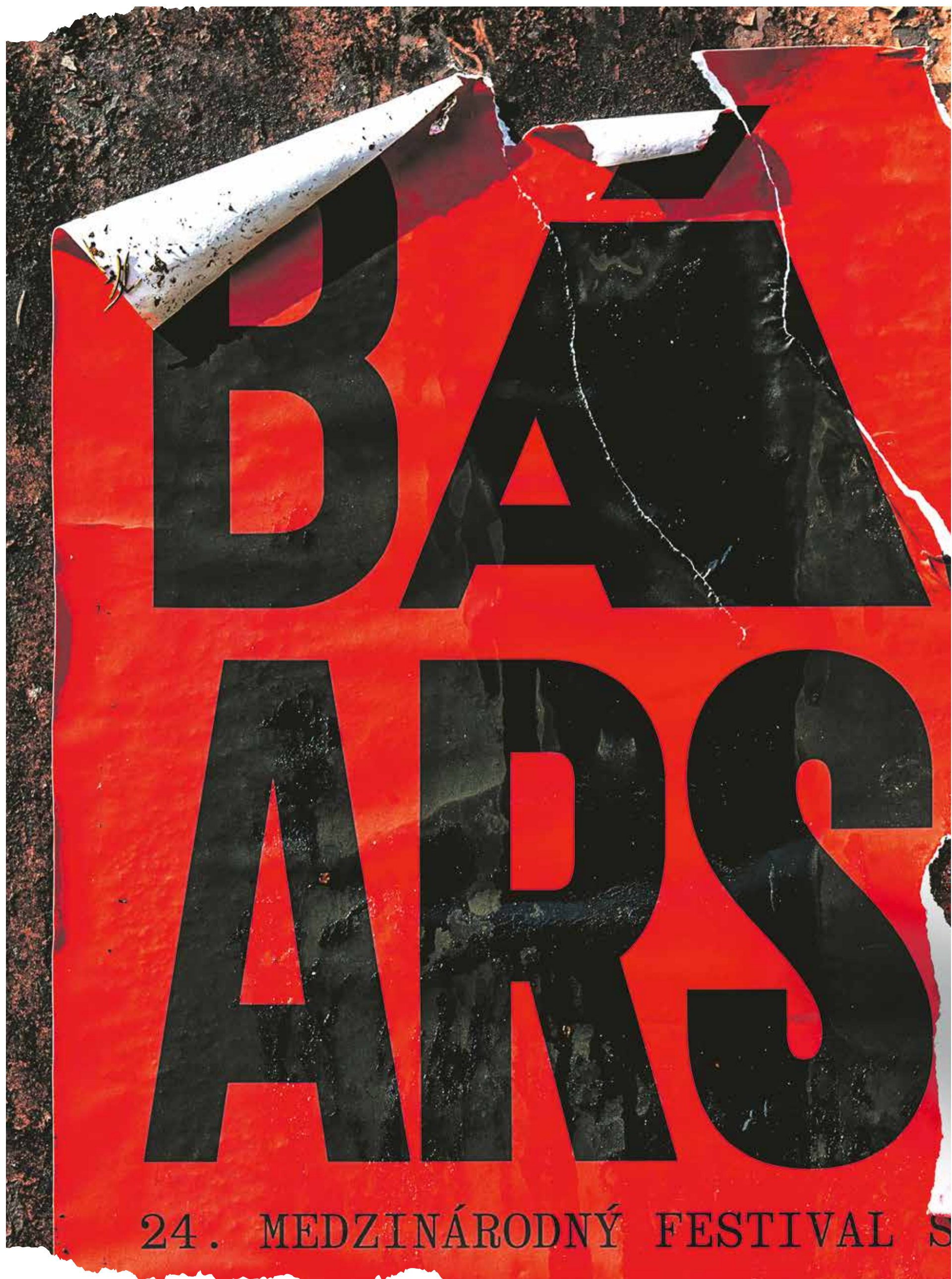

Foto © Nina Mikulášová

DOBRE SPRAVOVANÁ KULTÚRA

EFEKTÍVNE FINANCOVANÁ KULTÚRA

DÔSTOJNÁ KULTÚRA

KVALITNÁ KULTÚRA

INKLUZÍVNA KULTÚRA

REŠPEKTOVANÁ KULTÚRA

ZODPOVEDNÁ KULTÚRA

Na festivale Bábkarská Bystrica 22 sme sa venovali téme neformálneho vzdelávania umením. Motto znelo **DIVADLO NA KAŽDÝ DEŇ**. Výsledkom bola Iniciatíva BB 22, v ktorej sme upozorňovali na dlhoročný proces a rozvoj formálneho a neformálneho vzdelávania umením v Európe, ku ktorému sme na Slovensku z rôznych dôvodov (zatiaľ) nedospeli. V máji 2024 bola (konečne) zverejnená **Stratégia rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu na Slovensku 2030**, kde boli definované systémové rámce rozvoja kultúry a v neposlednom rade aj neformálneho vzdelávania. Žiaľ, dnešná garnitúra nenadväzuje na tento strategický dokument. Uvádza sa tam napr.:

(...) Víziou kultúry a kreatívneho priemyslu v roku 2030 je Slovensko, ktoré je slobodné, kultúrne rôznorodé, sebavedomé a hodnotovo pevne ukotvené v demokracii. Spoločne chceme tvoriť krajinu, ktorá chráni a rozvíja kultúrne a prírodné dedičstvo, investuje do vzdelávania, podpory svojich talentov a tvorivosti, otvára sa inováciám a spolupráci so svetom. Potrebujeme preto rešpektovanú kultúru, ktorá spája rozmanitých ľudí a prispieva ku kvalite a zmysluplnému životu všetkých.

Dosahovanie tejto vízie je pomenované a (...) rozpisované do strategických priorit a opatrení:

DOBRE SPRAVOVANÁ KULTÚRA, ktorej cieľom je posilniť výkon kultúrnej politiky založenej na riadení kvality, na participácii a spolupráci na všetkých úrovniach a zaviesť výsledkovo orientovaný prístup vyhodnocovania.

EFEKTÍVNE FINANCOVANÁ KULTÚRA s cieľom systematicky znižovať infraštruktúrny a modernizačný dlh a zvýšiť efektívnosť hospodárenia a financovania kultúry a kreatívneho priemyslu, doplniť verejné zdroje financovania o súkromné zdroje.

DÔSTOJNÁ KULTÚRA, ktorej cieľom je zlepšiť podmienky pre prácu a tvorbu ľudí pôsobiacich v kultúre a kreatívnom priemysle.

KVALITNÁ KULTÚRA smerujúca k zvýšeniu odbornosti, inovatívnosti a kvality v kultúre a kreatívnom priemysle.

INKLUZÍVNA KULTÚRA s cieľom zabezpečiť dostupnosť kultúry a rozvíjanie jej špecifik pre všetkých.

REŠPEKTOVANÁ KULTÚRA má za cieľ zvýšiť prestíž kultúry a kreatívneho priemyslu a zlepšiť ich rozpoznateľnosť ako významnej hodnoty pre spoločnosť na národnej úrovni, zefektívniť zahraničnú prezentáciu a medzinárodnú spoluprácu.

ZODPOVEDNÁ KULTÚRA s cieľom participovať na identifikácii a riešení aktuálnych environmentálnych a iných spoločenských výziev, a tým zvyšovať súdržnosť a odolnosť spoločnosti.

S touto témou sme oslovili našich kolegov/naše kolegyni, ktorí/é s nami spolupracujú na festivale, vďaka čomu sa festival môže konať v štyroch priestoroch. Zo zahraničných hostí sme zámerne položili túto otázku kolegyni z Ukrajiny, profesorky Darii Ivanovovej, ktorá v ťažkých vojnových podmienkach spolu s ostatnými profesormi*kami a so študentstvom udržujú vzdelávanie na Univerzite v Kyjeve. ♥

SLOBODA JE UMENIE

Charta základných práv Európskej únie, článok 13: Umenie a vedecké bádanie sú slobodné.

V dnešnej vypätej spoločensko-politickej situácii sa môže zdať jednoduché vyhlásiť, že umenie je a má byť slobodné. Ako človek, ktorý sa dlhodobo venuje umeniu a kultúre, cítim však potrebu tento výrok rozviesť. Umelec a jeho tvorba totiž často nie sú úplne slobodné. Už len tým, že tvoríme s cieľom „uživiť sa“, žiadame o dotácie, sme zamestnaní v kultúrnych inštitúciách a podobne, sú naša tvorba, postoje umelca a jeho prezentácia do určitej miery obmedzované. Áno, veríme tomu a zdá sa nám, že každý umelec prirodzene tvorí umenie z vnútorného pnutia, z vnútornej potreby

a
Lucia
Kašiarová

RIADITELKA
DIVADLA ŠTÚDIO
TANCA

a slobodne, bez vonkajších príkazov. Napriek tomu však takmer nepoznám dielo, ktoré by bolo formálne úplne slobodné. Možno sa k tomu najviac približuje kreativita detí. Najdôležitejšie však je, že umelec sa každým svojím dielom snaží čo najviac priblížiť k slobode, nechať umenie v sebe žiť a nie žiť umením.

Ak sa však na slobodu pozrieme z perspektívy vonkajších faktorov, sloboda je najzásadnejším aspektom tvorby, bez ktorého umenie ani umelec nemôžu naplno využiť svoj kreatívny potenciál. Sloboda je základným kameňom, na ktorom môže kľúčiť umelecká tvorba.

Áno, tieto dva pohľady sa navzájom akosi vyvracajú a podmieňujú a zdá sa, akoby ani jeden nebol úplnou pravdou. A je to tak. Podstatou

umenia je snaha formovať abstraktne, aby mohlo byť cez prizmu umelca sformované a prenesené k divákovi, kde opäť nadobúda abstraktnú formu, ktorú si divák nesie ďalej so sebou a na ktorú už umelec ani forma umenia nemajú žiaden vplyv. Tento tok, táto premena, toto morfovanie od jedného k ďalšiemu je možné len za podmienok slobody. Čím viac sa sloboda obmedzuje, tým viac sa proces transformácie a prenosu zneumožňuje, tvrdne. Slobodné umenie je nekonečnou snahou priblížiť sa k slobode a je prejavom snahy spoločnosti čo najviac sa približovať k zdravej, ku kritickej entite, ktorá rozvíja svoju empatiu a stáva sa životom samým.

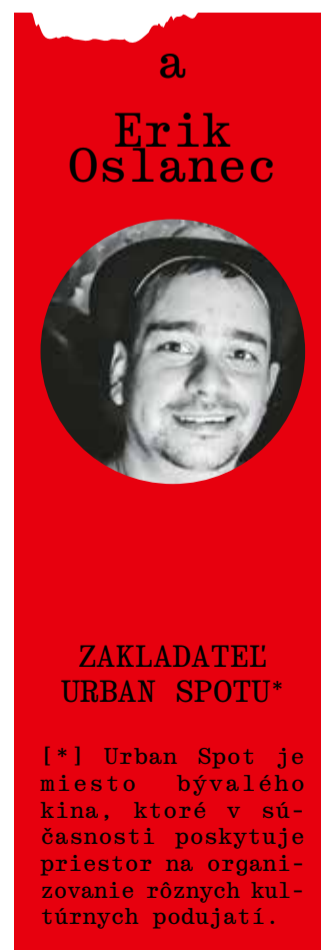
V časoch, keď v spoločnosti prevláda mocenská nadvláda, býva umenie často cenzurované a zneužívané, pretože práve cenzúrou umenia sa najúspešnejšie narušuje sloboda, respektíve pocit slobody človeka a celej spoločnosti.

Sloboda je umením, umenie je slobodou.

„Vnútna dôstojnosť je odjakživa spojená i s pocitom slobody.“ – Ján Johanides, slovenský prozaik. ♥

SLOBODA JE UMENIE

Pri uvažovaní nad témou Sloboda je umenie je podstatné povedať, čo je to umenie: či je umenie zamestnanie alebo poslanie. Pre mňa je jednoznačne poslaním, a preto je dobré, ak sa jednotlivec prejaví, ako sa cíti, ako to má rád. Tým pádom sa vie na jeho emóciu nabalit' mnoho ďalších ľudí, a tak vznikajú komunity. Ak budeme príliš moderovať tento stav slobody v umení, hrozí monotónnosť, a tým pádom dlhodobý nezaujem ostatnej verejnosti o monotónne, nezaujímavé, neemočné umenie. Najlepšou kontrolou interpreta – umelca – je to, keď má plné hľadisko alebo, naopak, žiadneho diváka... Ja ako človek, ktorý sa dotýka kultúry skoro 20 rokov a z toho aktívne 17 rokov formou tvorby podujatí a vedenia hudobného klubu, som toho zažil už veľa. Práve preto sa snažím dávať priestor mladým nezriadeným a často neznámym interpretom a aspoň takto viem prispieť k tomu, aby sme budovali novú kultúrnu generáciu. ♥

a
Erik
Oslanec

ZAKLADATEL
URBAN SPOTU*

[*] Urban Spot je miesto bývalého kina, ktoré v súčasnosti poskytuje priestor na organizovanie rôznych kultúrnych podujatí.

SLOBODA JE UMENIE

Tvorba a najmä skúšobný proces v divadelnom umení sa pre mňa osobne spája s odvahou. S odvahou prejaví svoj názor, myšlienky, emócie. V tvorivom procese hľadáme odpovede na rôzne otázky a často skúšame znova a znova, rozhodnutí nevzdávať sa. Táto fáza je neraz sprevádzaná frustráciou, pretože na to, aby sme sa dostali k jadru, sa musíme zbaviť mnohých vrstiev, ktoré odhadzujeme ako vrstvy cibule. Divák vidí finálnu scénu, výsledok, za ktorým často býva množstvo pokusov, pri ktorých si tvorivý tím povedal: „Toto nefunguje, skúsme to inak.“ Tvorivý proces je krehký. Je to fúzia rôznych aspektov, objavovanie nových možností, ciest, vzájomné obohatovanie sa a inšpirovanie, ale i rešpekt. Súhra jedinečnosti individualít v kooperujúcom celku. Odhaľovanie rozmanitého vnímania sveta, prekráčovanie vlastných mantinelov, snaha dosiahnuť pravdivosť a autenticnosť výpovedí reflektujúcich témy, ktoré zijeme. Všetko krehké sa môže pod (ná)tlakom zlomiť. Veľmi by som si priała, aby sme pocit neslobody nemuseli zažívať. A bolí odvážni. Nielen v umení. ♥

a
Soňa
Kocánová

PRODEKANKA
PRE UMENIE,
VEDU, VÝSKUM
A MEDZINÁRODNÉ
VZŤAHY, FAKULTA
DRAMATICKÝCH
UMENÍ AKADEMIE
UMENÍ V BANSKEJ
BYSTRICI

Foto © Tibor Czitó (Otvorená Kultúra!)

SLOBODA JE UMENIE

Dovoľte mi pridať perly múdrosti do tohto krásneho katalógu, ktorý sprevádza tento neuveriteľný festival. Prv než poviem niečo inšpiratívne a než niečo znie ako oficiálne vyhlásenie, odvolám sa na slovník. Slovo sloboda doslova znamená: „Podmienka alebo právo môcť alebo mať dovolené konať, hovoriť, myslieť atď., čokoľvek chcete, bez toho, aby ste boli kontrolovaní alebo obmedzovaní.“ Slovo umenie znamená „tvorba predmetov, obrazov, hudby atď., ktoré sú krásne alebo vyjadrujú pocity“.

Samotné tieto slová znejú čarovne. Sú nabitú mimoriadnosťou, nabi-

té pozitívnym stvorením. Ich kombinácia je ako kokteil, ktorý by sa dal nazvať „rajom pre umelcov“ a vôbec pre ľudí, ktorí si vážia seba i ostatných. Byť slobodný, tvoriť, vyjadrovať sa, myslieť, rozprávať, cítiť – nie je to požehnaný pocit?

Ale čo ak by o to bol ukrátený umelec a bežný človek? Je to nepríjemné, ale... nuž treba priznať, že môžeme skúsiť žiť bez pesničiek, bez kina, bez divadla, bez maľovania. Môžeme žiť, uspokojovať svoje základné každodenné potreby. Ale ako žiť bez umenia po tom všetkom, čo ľudstvo dosiahlo v oblasti kreativity? Ako to môžeme prijať?

Ako sa zaobísť bez slobody? Ako

a
Daria
Ivanovová

Foto © Daniel Voelsen

to môžeme prijať? Aký je to pocit žiť v podmienkach obmedzeného výberu, tlaku okolností, keď ste nútení 24 hodín denne premýšľať o základných potrebách (voda, jedlo, vzduch, elektrina, bezpečný prístrešok pre seba a rodinu)? Toto sú nepríjemné a desivé otázky pre pokročilú 21. storočie.

To sú otázky, ktoré budete môcť položiť počas festivalu už 1. októbra po predstavení o 11:00 tým, ktorí takto žijú od 24. februára 2022, odo dňa, keď Rusko spustilo totálnu inváziu na Ukrajinu. Tým, ktorým slová ako umenie, sloboda a mnoho ďalších nádherných slov nabitých krásou, čarom, bezpečnosťou a životom be-

Foto © Olja Triaška Stefanović (Otvorená Kultúra!)

hom zmizli zo slovníka v priebehu pár minút. Pýtať sa budeme môcť tých, ktorých uvidíte na pódiu.

Študenti Kyjevskej národnej divadelnej, filmovej a televíznej univerzity I. K. Karpenka-Karého, ktorých uvidíte v predstavení *Legenda o Guljane*, naďalej žijú a tvoria napriek všetkým prekážkam: skúšajú, skúmajú, vadia sa, vyjadrujú sa, robia hudbu, venujú sa sochárstvu, šijú kostýmy na mieru, spievajú, hrajú na hudobných nástrojoch, dokážu sa zaľúbiť (dúfam!). Robia to však nezvyčajným spôsobom: v metre pri náletoch, v pivniciach pri rake-

DOCENTKA
NA KATEDRE
BÁBKARSKEJ
TVORBY KYJEVSKEJ
NÁRODNEJ
DIVADELNEJ,
FILMOVEJ
A TELEVÍZNEJ
UNIVERZITY I. K.
KARPENKA-KARÉHO;
PRESEDNÍČKA
UNIMY V UK

tových útokoch bez zabezpečenia a pri skutočnom ohrození života, pri sviečkach alebo v úplnej tme počas nekonečných hodín úplných výpadkov v dôsledku zničenej energetickej infraštruktúry v krajine. Počas bezsenných vyčerpávajúcich nocí strávených v krytoch alebo v kúpeľniach či na chodbách, snažiac sa skryť pred nebezpečenstvom výbuchu. Robia umenie vo chvíľach, keď navôkol nás cítiť pach vojny, ktorú Rusko prinieslo na územie slobodného štátu.

Ako žiť v takýchto podmienkach a neobmedzovať sa len na základné potreby, ako pokračovať v umeleckej tvorbe a stále veriť v slobodu? Aká je budúcnosť ukrajinského divadla a budúcnosť Ukrajiny vôbec?

Všetky tieto otázky môžete položiť študentom, ktorých uvidíte. Vo veku 20 rokov boli zbavení slobody nielen tvorí ako obvykle, ale aj žiť normálny, plnohodnotný, civilizovaný život.

Napriek všetkému však žijú v srdci slobodnej krajiny, v Kyjeve. Denne tvoria umenie, dokazujú v praxi použiteľnosť slova sloboda, stelesňujú ju a dávajú jej širší, hlbší význam, keďže je to „stav alebo právo môcť robiť, hovoriť, myslieť atď., čokoľvek chcete, bez toho, aby ste boli kontrolovaní alebo obmedzovaní“. To, čo robia, do istej miery zapadá do definície umenia, lebo vytvárajú skutočne krásne veci – „predmety, obrazy, hudbu atď., ktoré vyjadrujú ich pocity“. ♥

Foto © Miro Ivan (Otvorená Kultúra!)

BÁBKARSKÁ BYSTRICA

24. MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL SÚČASNEHO BÁBKOVÉHO DIVADLA
24TH INTERNATIONAL FESTIVAL OF PUPPETRY ART

WWW.BABKARSKABYSTRICA.SK

2024 **BYSTRICA** 1. - 6. OKTÓBER

FREEDOM IS ART

OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Pochádza z rodiny filozofa Milana Šimečku a prekladateľky a vysokoškolskej pedagogičky Evy Šimečkovej. Komunistický režim mu znemožňoval štúdium, preto sa vyučil na učilišti v Slovnafte, kde zmaturoval v roku 1977. Publikovať začal v roku 1980 a dodnes pravidelne píše knihy. V roku 1990 založil vydavateľstvo Archa, v ktorom pracoval ako šéfredaktor do roku 1996. Od roku 1999 pracoval ako šéfredaktor denníka SME, neskôr ako šéfredaktor českého týždenníka Respekt. Od roku 2016 je stálym redaktorom Denníka N, v ktorom pôsobí aj ako šéf redakčnej rady.

Zaujímavosti: S tvorcami BDNR (Iveta Škripková, Marián Pecko) sa prvýkrát stretol pri ich výskume o diele a živote Dominika Tatarku v roku 1992. Aj vďaka tomu vznikla významná inscenácia *Dojímate ma veľmi...* (fragmenty zo života a diela D. Tatarku), ktorá sa dostala medzi 100 najvýznamnejších inscenácií Zlatej kolekcie slovenského divadla. ♥

MARTIN M. ŠIMEČKA
PROZAİK, PUBLICISTA

CAFÉ EUROPA

OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Študoval herectvo na VŠMU a neskôr aj filmovú a televíznu réžiu na VŠMU, ktorú absolvoval v roku 1999. Počas štúdia natočil krátkometrážny film *Štefan*, ktorý získal viacero ocenení. Jeho celovečerným režisérskym debutom bol film *Marhuľový ostrov*, ktorý natočil v roku 2011. Film získal cenu Grand Prix na filmovom festivale v Rouene (Francúzsko). Jeho film *Čistič*, ktorý mal premiéru v roku 2016 na festivale Panorama Europe v New Yorku, bol ocenený na festivale v Lecce (Taliansko) za najlepšiu kameru a strih. Strihač Marek Kráľovský tiež získal cenu Slnko v sieti. Okrem filmovej sa venuje aj televíznej tvorbe, režíroval viacero televíznych seriálov v produkčnej spoločnosti DNA Production, ktorú vlastní od roku 2001 spolu s producentom Rastislavom Šestákom. Režiroval aj oceňovaný triler *Čiara*. Jeho film *Správa* bol za Slovensko nominovaný na najlepší medzinárodný film na Academy Awards 2021.

Zaujímavosti: Peter Bebjak pôsobil ako elév v BDNR v divadelnej sezóne 1988/1989. ♥

PETER BEBJAK
FILMOVÝ REŽISÉR,
PRODUCENT, HEREC

DISKUSIA O TÉMACH, KTORÉ SA TÝKAJÚ JEDNOTLIVCA, ALE MAJÚ EURÓPSKY ROZMER. FORMÁT DISKUSIÍ VZNIKOL POD HLAVIČKOU ZASTÚPENIA EURÓPSKEJ KOMISIE NA SLOVENSKU V ROKU 2010.

MODERUJE MARTIN STAŇO, DISKUTUJÚCI A DISKUTUJÚCE SÚ SILVIA HRONCOVÁ (KULTÚRNA MANAŽÉRKA, TEATROLOGIČKA), JANA JURÁŇOVÁ (PROZAÍČKA, DRAMATIČKA, PREKLADATELKA, PUBLICISTKA), MARTIN ŠIMEČKA (PROZAİK, PUBLICISTA), PETER BEBJAK (FILMOVÝ REŽISÉR, PRODUCENT, HEREC), VLADIMÍR ŠUCHA (VEDÚCI ZASTÚPENIA EURÓPSKEJ KOMISIE V SR).

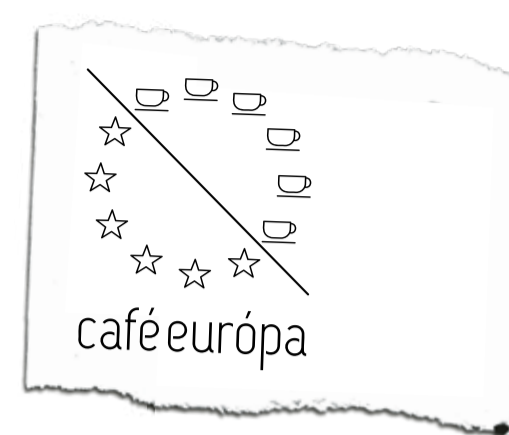
OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Vyštudovala filozofiu/estetiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a divadelnú vedu na Divadelnej fakulte VŠMU v Bratislave. V minulosti pôsobila ako riaditeľka divadelného ústavu v Bratislave (1999 – 2006), generálna riaditeľka Slovenského národného divadla (2006 – 2009), riaditeľka Opery Národného divadla a Štátnej opery v Prahe (2013 – 2019). Po vynútenom odchode z SND pôsobila v rokoch 2009 – 2013 ako generálna riaditeľka mediálnej spoločnosti Film Europe. Spolupodielala sa na spustení vysielania a tvorbe progra-

movej štruktúry prvej európskej televíznej stanice Film Europe Channel, ktorá je jediným európskym filmovým kanálom svojho druhu v Európe a dnes vysiela na Slovensku, v Česku, Holandsku a Belgicku. Venovala sa aj filmovej distribúcii na území Česka a Slovenska. V roku 2013 sa výraznou mierou podieľala na rekonštrukcii a sprevádzkovaní kina Film Europe v priestoroch Pisztorého paláca, ktoré funguje dodnes. Od 12. mája do 25. októbra 2023 pôsobila ako ministerka kultúry SR.

Zaujímavosti: Silvia Hroncová v roku 2004 ako riaditeľka Divadelného ústavu podporila vznik Ceny Henryka Jurkowského za tvorivý počin na festivale BB a vydanie knihy o bábkovom divadle *Šamani, mágovia a komedian-ti*. Odvtedy festival a Divadelný ústav v Bratislave metodicky spolupracujú a spoločne pripravili vydanie viacerých odborných festivalových publikácií. ♥

SILVIA HRONCOVÁ
KULTÚRNA
MANAŽÉRKA,
TEATROLOGIČKA

OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Od roku 2022 je vedúcim zastúpenia Európskej komisie na Slovensku. V roku 2021 bol vyslaný EK do UNESCO v Paríži a predtým, od roku 2012, riadil vedecký a poznatkový servis Európskej komisie – Spoločné výskumné centrum. V rokoch 2006 – 2012 pôsobil ako riaditeľ na generálnom riaditeľstve pre vzdelávanie a kultúru EK. Pred príchodom do Európskej komisie bol na viacerých pracovných pozíciách spojených s európskymi a medzinárodnými politikami. V rokoch 2005 – 2006 zakladal Agentúru na podporu výskumu a vývoja v Bratislave. V rokoch 2000 – 2004 bol členom slovenského tímu, ktorý v Bruseli vyjednával vstup Slovenska do EÚ. Paralelne sa venoval vedeckej a pedagogickej práci na Slovensku a viacerých miestach vo svete. Publikoval viac ako 100 vedeckých prác. ♥

VLADIMÍR ŠUCHA
VEDÚCI ZASTÚPENIA
EURÓPSKEJ KOMISIE
V SR

Foto © Filip Pavlač (Otvorená Kultúra.)

OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Vyštudovala ruštinu a angličtinu, odbor tlmočníctva a prekladateľstvo na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po skončení vysokoškolského štúdia absolvovala dvojročný študijný pobyt v Literárnom ústave SAV (dnes Ústav svetovej literatúry SAV). Pracovala aj ako dramaturgička v Divadle pre deti a mládež v Trnave (dnes Divadlo Jána Palárika). Pôsobila ako redaktorka a zástupkyňa šéfredaktora v časopise Slovenské pohľady (1991 – 1993) a paralelne pracovala ako komentátorka Rádia Slobodná Európa do roku 1994. V roku 1993 s viacerými spolupracovníčkami založila feministický kultúrny, vzdelávací a publikačný projekt Aspekt, pričom dodnes je jeho koordinátorkou. V období niekoľkých desaťročí sa tu podieľala na edičnej, redakčnej a organizátorskej práci ako prekladateľka a autorka. V rokoch

2010 – 2018 pôsobila aj na edičnom oddelení Divadelného ústavu ako odborná a jazyková redaktorka. V roku 2019 prezident SR Andrej Kiska udelil Jane Juráňovej štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra prvej triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj demokracie, ochranu ľudských práv a slobôd a rozvoj literárnej činnosti. Je aj autorkou divadelných hier, z ktorých viaceré boli uvedené na profesionálnych divadelných scénach. V dramatickej tvorbe sa venuje feministickým témam, ktoré môžeme vidieť už v jej prvej hre, monodrame *Salome* z roku 1989 či v hre o ženách z obdobia štúrovcov *Misky strieborné, nádoby výborné* (1997).

Zaujímavosti: Od roku 2005 sa datuje systematická spolupráca BDNR a Aspektu, feministického vydavateľstva a združenia, ktorého zakladateľkou je práve Jana Juránová. Či už je to projekt *www.ruzovnyamodrysvet.sk*, alebo KLUB EQ, festival Nová Eva v roku 2006 a pod. V roku 2011 napísala pre BDNR hru *Reality snov*, ktorú divadlo uviedlo v réžii Ivety Škripkovej. V roku 2021 napísala jednoaktovku s názvom *Pop-Oluška* v rámci inscenácie *Divadlo na konci sveta*, ktorú uviedlo BDNR v réžii Mariána Pecka. ♥

JANA JURÁŇOVÁ
PROZAÍČKA,
DRAMATIČKA,
PREKLADATELKA
A PUBLICISTKA

OSOBNOSTI
CAFÉ EURÓPA

Moderátor rádiovej šou *Ráno na eFeMku*, moderátor relácií *Osmička* a *Demovnica* a zároveň jeden z najdlhšie pôsobiacich ľudí v Rádiu FM. Do rannej šou si pozýva široké spektrum zaujímavých hostí, prostredníctvom ktorých chce inšpirovať, zabávať a zaujať poslucháčov. Je moderátorom diskusného formátu Café Európa, ktorý vznikol pod hlavičkou Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku v roku 2010 a v tejto úlohe sa predstaví aj na festivale. ♥

MARTIN STAŇO
MODERÁTOR

ROKY FESTIVALU PLYNÚ. NENAZDALI SME SA A UPLYNULO VIAC AKO TRIDSAŤ ROKOV OD ZMENY FESTIVALU Z NÁRODNÉHO NA MEDZINÁRODNÝ. KAŽDÉ DVA ROKY SME SA SNAŽILI PRINIESTĽ TO NAJLEPŠIE Z BÁBKOVO-DIVADELNÉHO UMENIA A KAŽDÉ DVA ROKY BOLI PRI TOM MNOHÉ OSOBNOSTI, ČI UŽ PRIAMO AKO ČLENOVIA TÍMU, ALEBO BOLI ÚČASTNÍ*É V PROGRAME ČI NA FESTIVALE. ROKY PLYNÚ A STRÁCAJÚ SA V MINULOSTI A ROVNAKO ODCHÁDZAJÚ MNOHÉ OSOBNOSTI. POSLEDNÉ DVA ROKY BOLI ROKMI NEČAKANÝCH ODCHODOV MNOHÝCH NÁM DRAHÝCH A DÔLEŽITÝCH OSOBNOSTÍ. PRETO SME SI DOVOLILI SPOMENÚŤ SI NA NICH A PRIPOMENÚŤ DIELO, KTORÉ ZANECHALI.

ODIŠLI NEČAKANĽE...

Prípravila Lenka Dzadíková,
Divadelný ústav v Bratislave

EVA ČÁRSKA

* 30. 8. 1950 — † 10. 9. 2023

Študovala na bábkarkej katedre DAMU v Prahe. Pracovala v Detskom divadelnom štúdiu pri PKO (1985 – 1995). Tu s deťmi pripravila množstvo vynikajúcich inscenácií, ktoré žali úspechy na ochotníckych prehliadkach. Výber predlôh bol pestrý, objavný, poskytoval priestor na rozvíjanie detskej hravosti, improvizácie, tvorivosti: *Vrabčiatka*, *Abeceda a mačka*, ktorá chodila sama, *Detské sny*, *Deti z Bullerbynu*, *Dunajský orol*, *Čo všetko mačka dokáže*, *Planéta Zem*. Radosť z divadla odovzdávala deťom i v Miestnom kultúrnom centre Bratislava-Staré Mesto. Tvorbe detí sa venovala aj ako lektorka, porotkyňa na divadelných (krajské súťaže detskej dramatickej tvorivosti aj celoslovenská Zlatá priadka Šafa) aj literárnych (Dramaticky mladí) súťažiach.

Krátko po vzniku BIBIANY, medzinárodného domu umenia pre deti, tam nastúpila na pozíciu hlavnej dramaturgičky. Pôsobila tam v rokoch 1996 až 2011. Ako autorka a dramaturgička spolupracovala na inscenáciách pre deti vznikajúcich v Štúdiu BIBIANY. Prípravila tam desiatky výstav, na spoluprácu na ich realizácii pozývala významných literátov, výtvarníkov i hudobníkov.

V roku 2001 založila medzinárodnú prehliadku alternatívnych a bábkových divadiel pre deti *Hráme pre vás – We are playing for you*, v ktorej pôsobila ako programová riaditeľka. Na Slovensko pozývala zahraničné divadlá, a vyplnila tak letné divadelné prázdniny kvalitnou tvorbou pre najmenších. Bola predsedníčkou slovenskej sekcie medzinárodnej bábkarkej organizácie UNIMA.

Eva Čárska prezentovala hravosť, tvorivosť, kultivovanosť ako základné atribúty v tvorbe s deťmi a pre deti. Vo svojej tvorbe – pedagogickej, dramaturgickej, výstavnej – vyhmatávala zaujímavé, myšlienkovito hlboké a aktuálne témy. Nikdy nepoľavila z nárokov na tvorbu pre deti. ♥

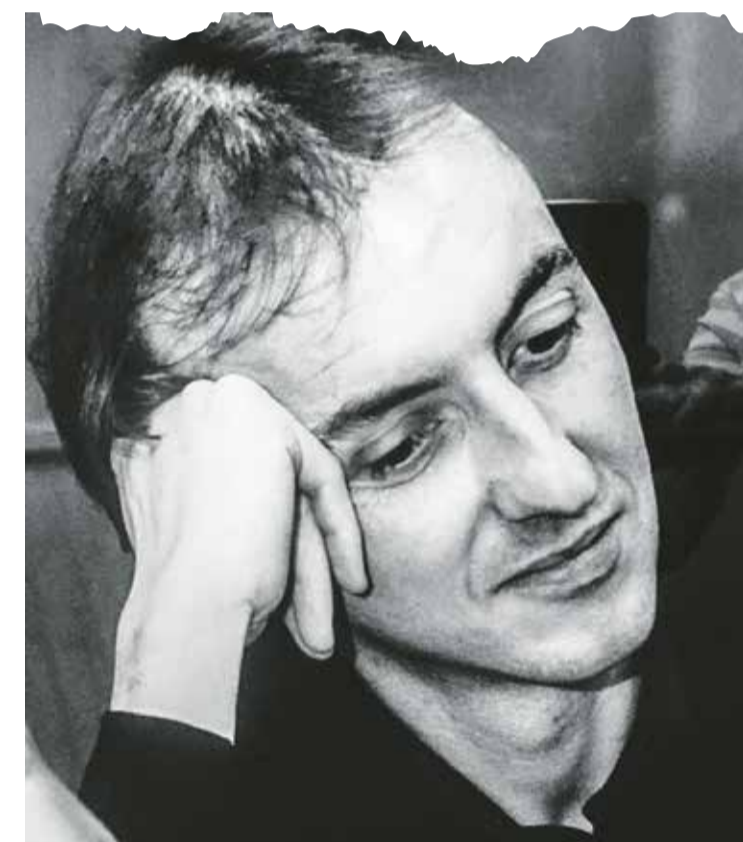
MARICA MIKULOVÁ

* 15. 5. 1951 — † 18. 1. 2024

V čase, keď bola čerstvou absolventkou bábkarkej katedry pražskej DAMU (1976), nastúpila ako umelecká vedúca, režisérka a dramaturgička do súboru GONG v Bratislave (vedúcou súboru bola v rokoch 1976 – 1994). Pod jej vedením sa študenti zúčastňovali na najvýznamnejších prehliadkach a súťažiach, reprezentovali slovenské bábkarstvo aj v zahraničí. Patrila k tým, ktorí v 70. a 80. rokoch 20. storočia presadzovali metódu „drama education“ v slovenskom bábkovom divadle. Od roku 1989 pôsobila ako pedagogička na vtedy novozaloženom bábkoherckom oddelení VŠMU. Z neho neskôr vznikla katedra bábkarkej tvorby, ktorej bola Marica Mikulová vedúcou v rokoch 1990 až 2003. Na KBT pôsobila ako pedagogička až do svojej smrti. ♥

Foto © Miriam Horňáková

PAVOL UHER

* 4. 11. 1948 — † 8. 12. 2023

Boli to predovšetkým dva určujúce faktory, ktoré Pavla Uhru nasmerovali k bábkovému divadlu: podnetné stretnutia so strýkom, sochárom Rudolfom Uhom, a trikové filmy, najmä Jiřího Trnku.

Po maturite v Poprade Uher študoval bábkoherectvo na Divadelnej fakulte Akadémie múzických umení v Prahe. Po roku prestúpil na štúdium bábkarkej réžie a dramaturgie. Štúdium ukončil v roku 1971 absolventskou inscenáciou *Štrašidlo Cantervillské*.

Pôsobil predovšetkým v dvoch slovenských bábkových divadlách. V sezóne 1971/72 bol interným režisérom v Krajskom bábkovom divadle v Banskej Bystrici (dnes Bábkové divadlo na Rázcestí), kde bol dramaturgom Jozef Mokoš. Tam uviedol celú sériu Feldekových hier o *Boťafogovi*. Záujem vzbudila napríklad i réžia Mokošovej úpravy hry rumunskej autorky Alexandry Davidescuovej *Hra*.

Deväť sezón (od 1973/74) pôsobil ako interný režisér v Štátnom bábkovom divadle v Bratislave (dnes Bratislavské bábkové divadlo). Naštudoval tu dvadsať inscenácií. Aj v tomto divadle mal šťastie na silnú dramaturgickú osobnosť, bola ňou Katarína Párnická (Revallová). Uviedol tu napríklad vlastnú dramaturgiu *Malého princa*, Felde-

kove *Rozprávky na niti* a niekoľko hudobných čiernodivadelných inscenácií (S. Prokofiev: *Peter a vlk* a J. Beneš: *Cisárovo nové šaty*, Stravinský: *Vták ohnivák*, Bartók: *Drevený princ*).

Uher napísal aj niekoľko bábkových hier: *Magnetová hora*, *Ak máte sedem ako ja...*, *Jačmienok*, *Schovávačka*, *Najmenšia manéž na svete* a *Cez Čierne jazero* a i. Prvé štyri aj sám inscenoval. Autorsky tvoril aj pre televíziu. Napísal scenár televízneho bábkového seriálu *Neporaziteľná Vilma*. V roku 1978 vznikol pod jeho režijným vedením *Kamenný chlapec*, v rokoch 1981 – 1982 podľa Uhrovho scenára a v jeho réžii sci-fi seriál o zachovaní života na Zemi *Stalo sa pozajtra*.

Ako 33-ročný v roku 1982 emigroval do Nemecka. Slovenskému bábkovému divadlu však stihol dať inscenácie, ktoré detského diváka nepodceňovali, naopak, očakávali jeho reakciu a podnecovali jeho fantáziu. Uher bol režisérom s filozofickým vnímaním sveta, aj toho detského.

Od roku 1984 pracoval v Schwarzes Theater Zürich, neskôr v Schwarzlicht Theater Augsburg ako režisér, scenárista a producent. V roku 2000 Uher svoje aktivity v Augsburgu ukončil a založil v Prahe vydavateľstvo Theatrum mobile, v ktorom vydával divadelné hry až do zániku vydavateľstva v roku 2007.

Po roku 1989 pripravil Pavol Uher v slovenských divadlách viacero inscenácií a niekoľko aj v Komornej opere Slovenského národného divadla.

Pracoval v BIBIANE, medzinárodnom dome umenia pre deti, kde sa zúčastňoval na príprave výstav, zároveň sa režijne i dramaturgicky podieľal na inscenáciách pre deti. Viacero inscenácií naštudoval v Bábkovom divadle v Košiciach, najambicióznejšia bola *Záhada zlatého kufríka* (2020). Svojimi skúsenosťami ovplyvnil mladých umelcov a divadelníkov aj ako pedagóg na katedre bábkarkej tvorby na Divadelnej fakulte Vysokého školy múzických umení v Bratislave. ♥

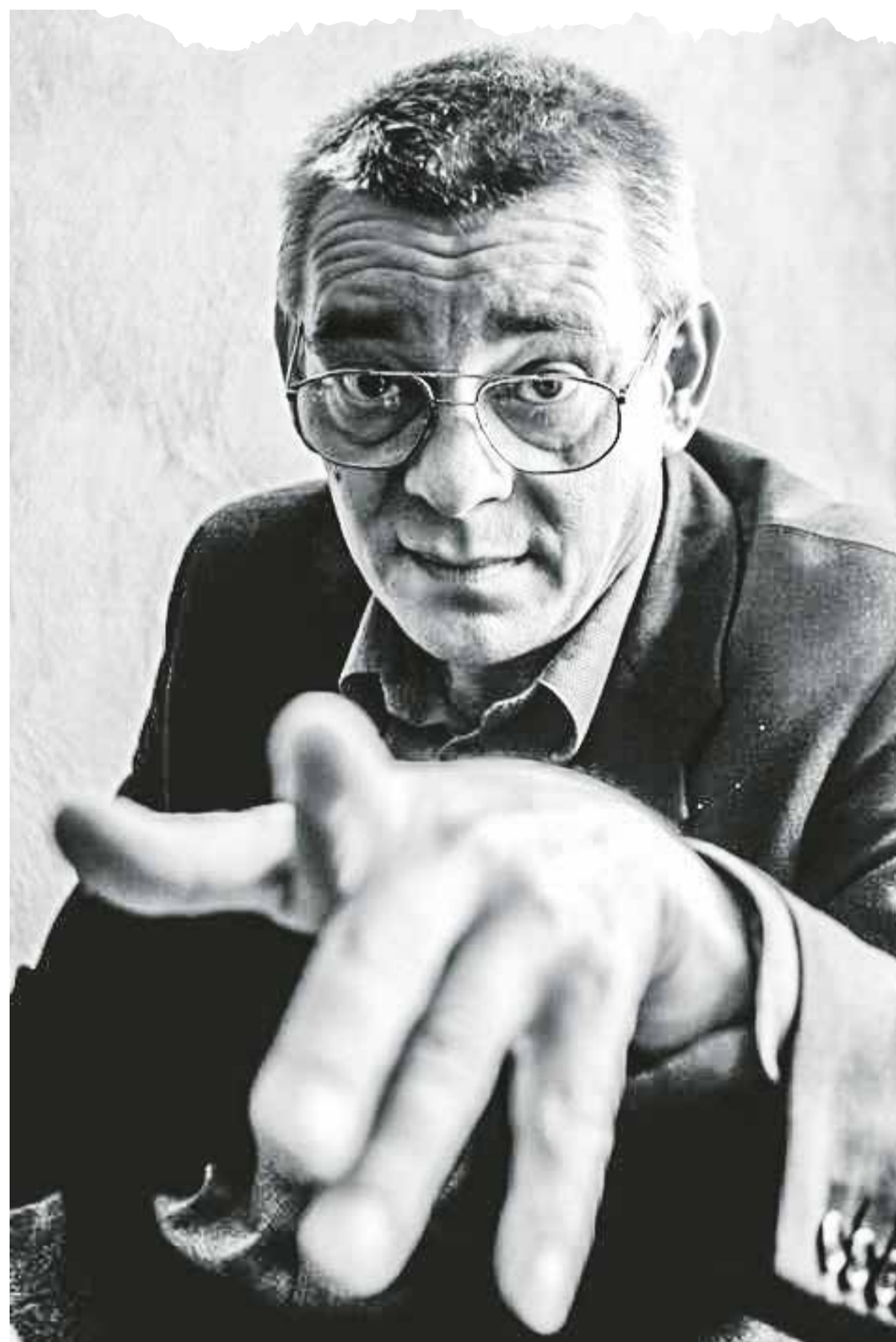

Foto © Ctibor Bachratý

BLAHO UHLÁR

* 26. 8. 1951 — † 13. 7. 2024

Blaho Uhlár absolvoval štúdium divadelnej réžie na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. V rokoch 1974 až 1989 pôsobil ako režisér Divadla pre deti a mládež v Trnave, kde v tvorivom dialógu s Jurajom Nvotom významne profiloval pozoruhodnú éru tohto divadla.

Jeho inscenácie boli metaforou spoločnosti, diváka znepokojovali, ba priam šokovali, napríklad *Laco Novomeský* (1984) a *Téma Majakovskij* (1987), ktorým predchádzala *Epizóda 1939–44* (1979) či *Commune de Paris* (1981). Nepochybne aj *Princezná Maru* (1979), *O bubeníkovi* (1986), *Kde je sever* (1987), *Predposledná večera* (1989).

Blaho Uhlár našťudoval dve inscenácie aj v Krajskom bábkovom divadle v Banskej Bystrici (dnes Bábkové divadlo na Rázcestí) – *O Veľkom Karbusovi Barbusovi* (1982) a *Mŕtve kráľovstvo* (1987), ktorej príbeh je o Dodovi prichádzajúcom do kráľovstva, kde navonok všetko vyzerá krásne, no všetci tam žijú v strachu pred drakom Izmom. Rolu Doda stvárnil Marián Pecko.

Počas rokov strávených v kamennom trnavskom divadle narastala Uhlárova nespokojnosť s konformitou tohto typu súboru, jeho skepsa sa postupne premenila na vzdor a vzdor na manifest novej divadelnej poetiky. Za prelomovú možno označiť inscenáciu *Kvinteto* (1985), ktorá vznikla hereckou improvizáciou na základe stručného režijného scenára. Postupne sa presúval na teritórium vlastnej výpovede a vlastnej témy. Na identifikovanie jej sily potreboval spoluprácu a porozumenie, v prevádzkových podmienkach repertoárového divadla ho však nenachádzal. A to aj napriek tomu, že v činohre Ukrajinského národného divadla v Prešove (dnes Divadlo Alexandra Duchnoviča) v spolupráci s výtvarníkom Milošom Karáskom prevratne zasiahol do vývinu tradične orientovanej divadelnej tvorby súboru. V roku 1988 vytvorili 1. a 2. slovenský divadelný manifest, kde za svoje hlavné pracovné postupy označili dekompozíciu, fragmentáciu, diskontinuitu, používanie náhody a nedeterminovanosti, odmietanie príbehu a dopredu danej formy a dôveru v prirodzený chod vecí. V prešovskom divadle vytvoril zlomové inscenácie *Stanica Kysak*, 1988; *Sens Nonsens*, 1988 a *Ocot*, 1988, kde prehĺbil a rozvinul metódu kolektívnej improvizácie.

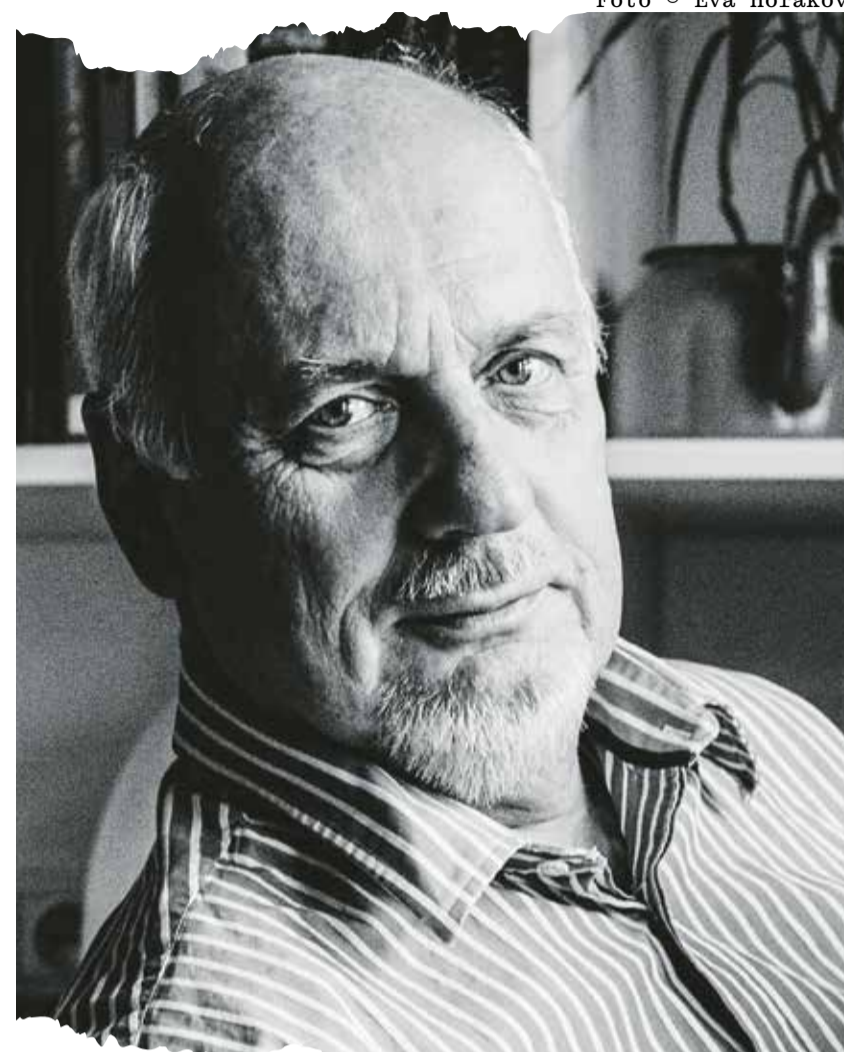
Tvorivý tandem Uhlár – Karásek založil v roku 1991 súbor STOKA a ten sa hneď v danom roku predstavil svojou prvou inscenáciou *Kolaps*, následne vznikli dnes už kultové inscenácie ako *Dyp Inaf* (1991), *Impasse* (1991), *Eo Ipso* (1994), *Nox* (1995), *Z dialky* (1999), ktoré v 90. rokoch 20. storočia kredoali podobu slovenského nezávislého di-

vadla. Po zbúraní budovy (2007), v ktorej Divadlo STOKA pôsobilo, uskutočnil Blaho Uhlár niekoľko pokusov na jeho oživenie. V roku 2011 na seba upozornil videoinscenáciou *Pokus*, neskôr *Neistý grunt* (2012). S novou generáciou, ktorú tvorili študenti a študentky bábkohereckva, pokračoval Uhlár metódou kolektívnej tvorby, v ktorej sa objavovali nové aktuálne témy spojené so silnou expresivitou a štylizáciou: *Víťazstvo* (2014), *Wellness* (2016), *Postfaktotum* (2017), *Endokanabinoíd* (2022), *Porážka* (2023) či *Škovránok* (2023).

Ešte počas svojho pôsobenia v Trnave nadviazal Blaho Uhlár spoluprácu s ochotníkmi z divadelného súboru DISK a neskôr s nimi vytvoril sériu pozoruhodných inscenácií, ako *Ochotníci* (1987), *A čo?* (1988), *TANAP* (1989), *PAT* (*Kto sú svine*) (1990). V roku 2019 vyšli knižne v publikácii Blaho Uhlár a DISK: *Hry*.

Režisér Blaho Uhlár inšpiroval ako predstaviteľ línie autorskej štúdiovej tvorby, kolektívnej tvorby a divadla postupne fixovanej improvizácie. Práve Uhlár a neskôr pod jeho vedením Divadlo STOKA priniesli na slovenské javiská útvary výrazne fragmentarizované, dekomponované, plné krutosti až brutálnosti a civilnej hereckej úprimnosti. V januári 2024 ho prezidentka SR ocenila Radom Ľudovíta Štúra III. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti kultúry a umenia. ♥

Foto © Eva Horáková

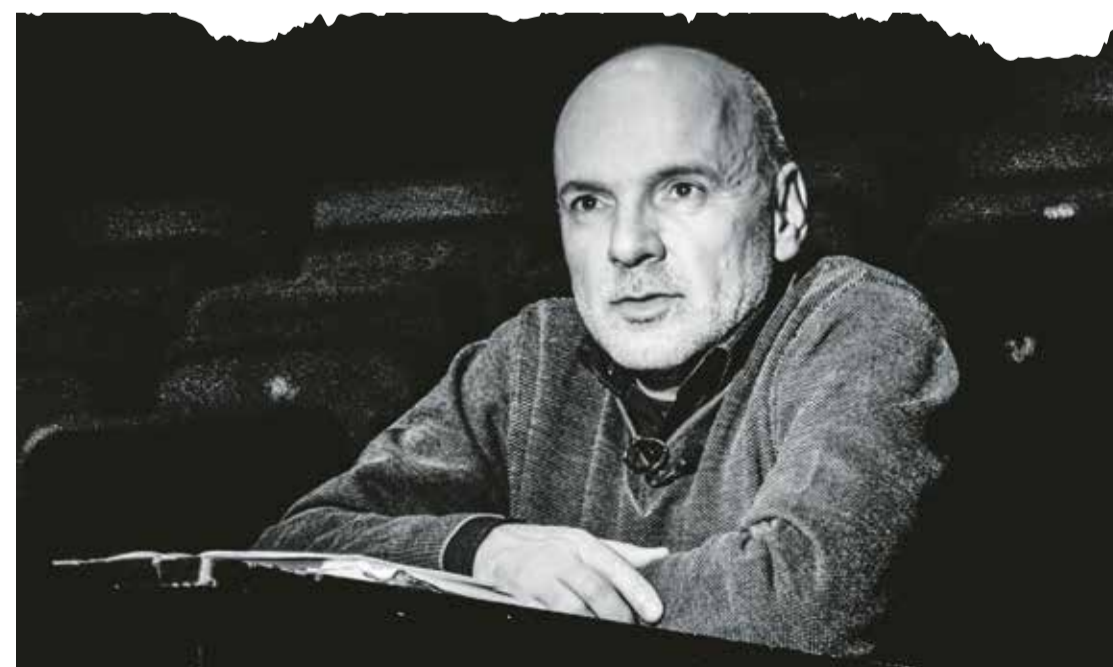
JÁN ULIČIANSKY

* 29. 10. 1955 — † 3. 5. 2024

Vyštudoval dramaturgiu a réžiu bábkového divadla na DAMU v Prahe. Ako režisér pracoval od roku 1979 až 1986 v Bábkovom divadle v Košiciach. V roku 1988 sa stal dramaturgom hlavnej redakcie pre deti a mládež v Slovenskom rozhlasu v Bratislave, kde pôsobil dvadsať rokov. Bol spoluzakladateľom medzinárodného festivalu rozhlasových rozprávok *Zázračný oriešok – kniha v rozhlase – rozhlas v knihe*. Ako úspešný spisovateľ sa v roku 1997 stal prezidentom slovenskej sekcie IBBY. V rokoch 1991 až 2023 bol pedagógom katedry bábkarskej tvorby na Divadelnej fakulte VŠMU, v rokoch 2011 až 2015 aj jej vedúcim.

Ján Uličiansky sa vo svojej tvorbe venoval predovšetkým detskému čitateľovi, divákovi a poslucháčovi. Bol autorom mnohých rozprávkových kníh pre deti – *Adelka Zvončeková*, 1981; *Nedela*, 1987; *Snehuliacke ostrovy*, 1990; *Máme Emu*, 1993; *Yeverička Veronka*, 1996; *Malá princezná*, 2009; *Analfabeta negramotná*, 2011; *Leonardo, kocúr z ulice*, 2013; *Líza, mačka z Trojice*, 2019, za ktoré získal veľa ocenení. Jeho knihy sa nachádzajú na čestnej listine IBBY a sú preložené do viacerých jazykov. Hry písal i upravoval aj pre rozhlas alebo ich inscenovali v divadlách – *Tik Tak*, *Golego*, *Čary máry fuk*, *Bohatier Kremienok*, *Peter Klúčik*, *Čarovná chvíľa*. Spolupracoval aj s televíziou a pripravil niekoľko animovaných seriálov či programov pre deti, medzi najznámejšie patrí relácia *Trpaslíci*. Do slovenskej dramatickej tvorby sa však zapísal aj ako autor hier pre dospelých, ktoré sa realizovali v divadle aj televízii – *Alergia*, *Obrus s monogramom*.

Ako režisér Ján Uličiansky pôsobil vo viacerých slovenských bábkových i činoherných divadlách – BD v Košiciach (O. Wilde: *Šťastný princ*, J. Uličiansky: *Peter Klúčik*), ŠBD v Bratislave (D. Hevier: *Uspávankúš*, J. Lenhart: *Posledný kvet*), DAB Nitra (J. Uličiansky: *Yeveričky*), SND Bratislava (J. Uličiansky: *Kocúr na kolieskových korčuliach*), ŠD Košice (J. Uličiansky: *Štyria škriatkovia a víla*) a v Opere SND (B. Britten: *Kominárik*). ♥

JÁN ZAVARSKÝ

* 31. 7. 1948 — † 29. 5. 2022

Scénografa, výtvarníka, dizajnéra a pedagóga Jána Zavarského charakterizovala schopnosť spolupracovať s rozmanitými divadlami a súbormi, formovať bábkové i činoherné scény, pracovať na klasickom javisku i v netradičnom priestore. Bol jedným z predstaviteľov akčnej scénografie, jeho tvorbu charakterizoval prvok prekvapenia. Scénografická tvorba Jána Zavarského prešla viacerými štádiami vývinu od minimalizmu cez návrat ku klasickým scénickým princípom až po výraznú hru svetla a farieb. Jeho inscenácie sa do pamäti diváka zapisovali vycibrenou estetickou a kultivovanosťou.

V roku 1967 ukončil Strednú školu umeleckého priemyslu v Bratislave, odbor grafický dizajn. V tom istom roku začal študovať architektúru na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave. Svoje štúdiá završil v roku 1974 absolvovaním Vysoké školy múzických umení v Bratislave, odbor scénografia u profesora Ladislava Vychodila. Už počas štúdií pôsobil ako scénograf v Krajevom divadle v Nitre (dnes Divadlo Andreja Bagara). V rokoch 1975 až 1979 bol výtvarníkom v Štátnom bábkovom divadle v Bratislave (dnes Bratislavské bábkové divadlo). V roku 1979 nastúpil ako scénograf do Divadla pre deti a mládež v Trnave (dnes Divadlo Jána Palárika), v ktorom ako umelecký šéf súboru pôsobil do roku 2018. Spolupracoval s plejádou režisérov rôznych generácií, okrem iného aj s Petrom Scherhaufom, s ktorým v rokoch 1981 až 1999 tvoril v brnianskom Divadle Husa na provázku.

Zásadné práce realizoval aj v bábkových divadlách, spomeňme aspoň *Rozprávky na niti* (ŠBD, 1976), *Vlkolacká. Tekvičky*. (BDŽ, 1980), *Tri motýle* (KBD, 1989), *Balík* (Divadlo PRAK, 1990) a jednoznačne inscenáciu *Dojimateľ ma veľmi...* v Bábkovom divadle na Rázcestí v roku 1992, ktorá je súčasťou Zlatej kolekcie slovenského profesionálneho divadla.

V rokoch 1979 až 2004 pôsobil ako pedagóg scénografie na Vysoké škole múzických umení v Bratislave, od roku 1990 pôsobil aj v ateliéri scénografie na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne. V rokoch 1996 až 2001 bol predsedom mimovládnej organizácie OIŠTAT – Slovenské centrum Medzinárodnej organizácie scénografov, divadelných architektov a technikov.

Ján Zavarský vytvoril takmer päťsto scén pre operné, činoherné a bábkové divadlá na Slovensku, v Čechách, Poľsku, Maďarsku, Nemecku, vo Švajčiarsku a v USA. Zúčastnil sa na mnohých výstavách a súťažiach doma i v zahraničí a je držiteľom niekoľkých významných ocenení za scénografickú tvorbu. Venoval sa aj grafickému dizajnu, voľnej tvorbe a architektúre. ♥

13. 9. – 11. 10.

Skuteckého ulica, záhrada Stredoslovenskej galérie vo vile Dominika Skuteckého

Vernisáž: 13. 9. o 18:00

Zmenou v rámci sprievodných podujatí festivalu je prvá outdoorová divadelno-výtvarná inštalácia artefaktov študentiek a pedagógov katedry intermédií a digitálnych médií, Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici na tému Človek, bábka a priestor. Inštaláciu dotvára performance v záhrade Stredoslovenskej galérie vo vile Dominika Skuteckého.

Na koordinácii a viacmesačnej príprave inštalácie sa podieľal tím študentiek pod vedením odborného asistenta pána Viktora Fučeka.

Inštalované práce sú výberom zo súbehu dvoch ročníkov katedry, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 15 študentov*tiiek. Inštaláciu realizovalo BDNR pod vedením vedúcej ateliéru Kataríny Mažáryovej a p. Viktora Fučeka.

Svoje diela vystavujú pedagógovia doc. Mgr. Ján Adamove ArtD, MgA. Ing. arch. Viktor Fuček, ArtD a študentky Nikol Hanousková, Júlia Lachová, Sarah Kasanová, Emma Kavčáková, Ema Prajová, Jessica Tonková.

1. 10. – 6. 10.

10:00 – 17:00

EN TY TÁ

Performance v záhrade Stredoslovenskej galérie vo vile Dominika Skuteckého. Autor Viktor Fuček.

ČLOVEK, BÁBKA A PRIESTOR

